

## اقلیم کردستان عراق در برزخ

همه‌پرسی استقلال اقلیم کردستان عراق در حالی برگزار شد که مخالفت شدید داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی را در پی داشت.



به گزارش آران نیوز: در سطح داخلی، دولت مرکزی عراق برگزاری همه‌پرسی را غیرقانونی و آمادگی خود را برای مقابله با نتایج آن اعلام کرد. از سوی دیگر در اقلیم کردستان، برخی احزاب کردی برگزاری همه‌پرسی را نه راه حلی برای مشکلات اقلیم، بلکه افزودن مشکلی بر مشکلات دیگر معرفی کردند. در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی در حالی که صداهاى مخالفت با برگزاری همه‌پرسی بلند شد، هیچ صدایی در موافقت با آن جز از سوی رژیم صهیونیستی در نیامد. همه مخالفان سعی کردند بارزانی را از برگزاری همه‌پرسی منصرف کنند، اما بارزانی با اصرار بر دیدگاه خود، همه‌پرسی استقلال، را در موعد مقرر برگزار کرد.

رهبران کرد طرفدار همه‌پرسی با وعده برگزاری همه‌پرسی استقلال موج و انتظاری را در میان هواداران خود ایجاد کردند که اگر هم می‌خواستند، نمی‌توانستند جلوی آن را بگیرند. آنها در شرایطی دست به کار همه‌پرسی شدند که شرایط داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی آماده‌پذیرش نتایج آن نبود. از این رو به نظر می‌رسد اهدافی غیر از استقلال را مدنظر داشته‌اند. درباره اهداف برگزاری همه‌پرسی استقلال تحلیل‌های مختلفی می‌توان صورت داد. یکی، اهدافی است که از ویژگی‌های فردی و کیش شخصیت رهبران کرد طرفدار استقلال اقلیم ناشی می‌شود. آنها با توجه به جایگاه، موقعیت و سابقه مبارزاتی که دارند، تمایل به ارتقا از موقعیت رهبری یک حزب به موقعیت رهبری یک کشور از رهبرانی از این نوع دور از انتظار نیست. بارزانی گرچه ریاست اقلیم را به دست آورد، اما تلاش دارد در جایگاه رهبری هم‌تراز رهبران کشورهای جهان قرار گیرد. هدف دیگر از وضعیت سیاسی سران اقلیم کردستان ناشی می‌شود. برخی تحلیل‌ها حاکی است، عملکرد سران اقلیم کردستان با انتقادهای فراوانی مواجه شده است. این انتقادات، مخالفت با رهبران و سران اقلیم را افزایش داده و موجب از دست رفتن محبوبیت سیاسی و کاریزمای آنها در اقلیم شده است. از این رو سعی کرده‌اند با طرح مساله استقلال موقعیت سیاسی خود را تقویت کنند.

هدف دیگر از برگزاری همه‌پرسی استقلال را باید تلاشی برای معرفی دولت مرکزی عراق به عنوان مسئول تمام مشکلات اقلیم کردستان دانست. اقلیم کردستان تقریباً سه دهه است که به صورت خودمختار عمل می‌کند، اما مشکلات و مسائل مختلف مردم این منطقه حل نشده باقی مانده است. مردم رهبران اقلیم را مسئول می‌دانند و وجود مشکلات را به حساب ناکارآمدی آنها می‌گذارند. آنها با پیش کشیدن موضوع همه‌پرسی استقلال به گونه‌ای که گویا با همه‌پرسی و استقلال همه مشکلات حل و فصل می‌شود، سعی کرده‌اند دولت عراق را مسئول مشکلات و نارسایی‌ها معرفی کنند. هدف دیگر از طرح همه‌پرسی استقلال را باید به تعامل دولت خودمختار اقلیم کردستان با دولت مرکزی عراق نسبت داد. در این تعامل، دولت اقلیم در پی امتیاز گیری از دولت مرکزی عراق است. بنابر این با برگزاری همه‌پرسی استقلال کوشیده برگ برنده‌ای به دست آورده، دولت مرکزی را تحت فشار قرار دهد.

به نظر می‌رسد، برگزارکنندگان همه‌پرسی استقلال گرفتار اشتباه محاسباتی شده‌اند، زیرا با وجود بیش از 92 درصد رای آری به استقلال اقلیم، در داخل عراق و در منطقه اقلیم کردستان، مخالفت با همه‌پرسی و نتایج آن ادامه یافته است.

کارشناسان معتقدند، ادامه فشارها و بروز وضعیت نامناسب رفاهی برای مردم کرد، مخالفت‌ها را بیشتر خواهد کرد. در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی هم در وضعیت موجود به رسمیت شناختن نتایج همه‌پرسی از سوی کشورها بعید است.

کشورهای منطقه، قدرت‌های بزرگ و حتی سازمان ملل نتایج همه‌پرسی را به رسمیت نشناخته و خواستار حفظ یکپارچگی عراق شده‌اند. رهبران اقلیم کردستان در صورتی می‌توانند از نتایج همه‌پرسی بهره‌برداری کنند که نتایج همه‌پرسی در عرصه بین‌المللی به رسمیت شناخته شود. با پیامدهایی که برگزاری همه‌پرسی به همراه داشت نه تنها اهداف برگزارکنندگان همه‌پرسی عملیاتی به نظر نمی‌رسد، بلکه دشواری‌های تازه‌ای برای اقلیم کردستان ایجاد خواهد کرد. نتایج همه‌پرسی ممکن است به عنوان اهرم فشاری در مذاکرات با دولت مرکزی عراق مورد استفاده قرار گیرد، اما شرایط و موقعیت دشواری را برای اقلیم کردستان رقم خواهد زد. اقلیم کردستان بعد از همه‌پرسی در وضعیت برزخی بین خودمختاری در چارچوب عراق یکپارچه و استقلال از عراق گرفتار آمده است. وضعیتی که همه چیز را در ابهام فرو برده و عدم قطعیت زیادی را به وجود آورده است. نتیجه این وضعیت بی ثباتی است که اگر راه‌حلی برای آن یافت نشود می‌تواند به بحرانی بزرگ در عراق و منطقه منتهی شود.

دکتر حاکم قاسمی